

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Reviste apare numai odată pe lună,
conținând însă un număr dublu de
pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
Advocați . . . . . 500 Lei pe 1 an
Magistrați . . . . . 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu . . . . . 30 Lei
Un număr dublu . . . . . 35 Lei
Un număr vechiu . . . . . 40 Lei

Administrația : Str. Iuliu Maniu No. 3
(Radio Reclame România S. A.) unde
se primesc abonamente și orice ce-
reri de adje. Telefon 630
Redacția : Str. Calea Victoriei No. 55

Director, Fondator și Redactor responsabil: **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori:

Alexandrescu Traian
Fost Prim-președinte de Tribunal
Pro Decanul Baroului avocaților
din București

Anca Justin Leontin
Judecător Trib. Cluj

Bulgăraș-Popov Ad. Gr.
Avocat Contencios CFR Cluj

Ceaur Aslan Ernest
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Balașiu Paul
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Docan P. George
Consilier la Curtea de Apel din București

Dolj I. Ionescu
Președinte la Consiliul legislativ

Filipescu Constantin
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Hașeganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Maurișiu
Profesor universitar pensionar

Leon N. Gheorghe Dr.
Profesor la Universitatea din Cluj

Maria Alexandru
Prim președintele Curții de Apel
Timișoara

Mănescu Ion
Președinte la Curtea de Apel Cluj

Micșa Pompei
Prim președintele Curții de Apel Cluj

Munteanu Victor
Avocat din Sibiu

Negrea Camil
Profesor la Universitatea din Cluj

Onișor Victor
Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile
Primprocuror la Tribunalul Brăila

Petrescu F. Vasile
Primpreședinte Tribunalul Gorj

Popp Romulus
Prim președintele Curții de Apel
Brașov

Porușiu Petre
Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan
Procuror general la Curtea de Apel din
București

Dem. Tigoianu
Magistrat

Tolciu Ioachim
Avocat din Cluj

Tănăsescu Teodor
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Ulvineanu Alexandru
Consilier la Curtea de Apel Cluj

Vioreanu P. Ioan
Judecător tribunalul Cluj

C O N T I N U T U L

1. Circumstanțe cari sunt de natură de a influența
asupra pedepsei : circumstanțe obiective

de Dem. Tigoianu
magistrat

2. Daunele morale în materie de presă

de Dr. Carol Nesselrode
judecător consilier

3. Jurisprudențe

4. Rezumate de Jurisprudențe

5. Informațiuni

**Banca
Ardeleană și
Cassa de Economii
S. A. R.**

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

*Fondată în anul
1894*

Este cointereseată cu: Banca Chris-
soveloni, București și Banca Comer-
cială Ungară din Pesta, Budapesta

*Sucursale:
Arad, Brașov, Oradea, Sibiu,
Târgu-Mureș, Turda*

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

**DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.
CLUJ, PIAȚA UNIRII**

Capitaluri
proprii Lei

77.000.000

7

**SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOSÂN-**

Efectuază
avantajos
orice afa-
ceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

**BANCA
CENTRALĂ**

**PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3**

Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și devize - Execută tot
felul de transacțiuni bancare,
plăți pe toate plețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

**Capital: Lei 50,000.000
Fonduri: Lei 20,000.000**

Legături directe cu America!

Industria Sârmei S. A. Cluj

**Fabrica:
Câmpia-Turdei**

Fabricăm: Sârmă laminată, Fier de beton, Scoabe,
Cue de tot felul, Sârmă arsă, arămită, Sârmă
de oțel, Arcuri de mobile, Sârmă
ghimpală, zincată, Agrafe.

Telefon: 4-40, 3-47 — Adresa telegrafică: „Ferrum” Cluj

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare numai odată pe lună, conținând însă un număr dublu de pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
Advocați . . . . . 500 Lei pe 1 an
Magistrați . . . . . 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu . . . . . 30 Lei
Un număr dublu . . . . . 35 Lei
Un număr vechi . . . . . 40 Lei

Administrația: Str. Iuliu Maniu No. 3
(Radio Reclame România S. A.) unde se primesc abonamente și orice cereri de adife. Telefon 630
Redacția: Str. Călea Victoriei No. 55

Circumstanțe cari sunt de natură de a influența asupra pedepsei: circumstanțe obiective

Dreptul represiv, concretizat prin legile penale, pentru a contribui la salvagardarea intereselor și armoniei sociale, nu-și va putea produce efectul său decât numai atunci când judecătorul — ca intermediar conștient al său — va reuși ca să proporționeze pedeapsa cu gravitatea faptului ce urmează a fi sancționat penalicește cu gradul de imputabilitate și deci de culpabilitate a delicventului.

Societatea, în dezvoltarea intelectuală și morală impusă de evoluția spiritului său, a căutat să iasă din făgașul pur doctrinar și metafizic, și sub impulsul unor necesități impuse de condițiile de natură bio-fiziologice în cari se dezvoltă viața socială, a elaborat unele principii conducătoare — cari, fără de a avea puterea unor dogme — s'au cristalizat în desiderate cari stăpânesc mințile tuturor acelor, cari prin munca lor trudnică, vor continua să pătrundă cât mai adânc problemele vitale cari garantează o cât mai solidă funcționare a organismului social.

Știința dreptului, și mai ales a dreptului represiv, fiind chemată a căuta mijloacele cele mai adecuate cerințelor momentane, prezente și mai ales viitoare, pentru menținerea și salvagardarea echilibrului armonic dintre forțele componente ale acestuia, este chemată să aleagă toate aceste mijloace cari-i stau în posibilitate, mijloace de ordin tehnic material și obiectiv precum și acele de ordin personal și subiectiv. Odată aceste considerațiuni de ordin general, făcute, mă voi mărgini să mă refer în rândurile ce vor urma, la mijloacele concretizate într'o sferă mai restrânsă de interese, dar având o importanță foarte mare din punctul de vedere etic social și individual și cari fac parte din știința penologiei.

Consider de o importanță atât de mare această problemă pusă în discuțiune de către știința dreptului represiv, pentru că după modul cum va fi înțeleasă, cultivată și mai ales aplicată această parte, depinde structura morală etică a organismului, atât de complex, social.

Ca orice conglomerat organic, societatea ne prezintă un complex de elemente fiecare îmbibate

de personalitatea lor determinată de individualitatea cu care este dotată. Nu toate aceste elemente prezintă același substrat biofiziologic, și mai puțin psihologic: toate aceste realități — căci sunt adevărate realități — determină raporturi de contingente cari dau naștere la anomalii de patologie socială cari pot fi mai mult sau mai puțin generalizate, după cum cauzele determinate de acestea, sunt de natură organică socială, manifestându-se sub forma unor adevărate psihoze, ori se restrâng numai la factorul individ. Și într'un caz și în altul, necesitatea impune luarea măsurilor fie pentru a executa o epurațiune a societății, prin punerea acestor elemente în imposibilitatea materială și morală de a-și exercita influența lor nefastă, deci prin excluderea lor din sfera de interese a societății deci a mediului social; fie — procedând prin luarea măsurilor de represiune — să exercite un act de prevenire — sancțiuni — de natură să intimideze pe toți acei cari — prin structura lor morală și intelectuală — s'ar arăta ori s'ar pune în situațiunea de nocivitate.

Dacă interesele colectivității pretind luarea acestor măsuri și impune chiar, nu trebuie însă desconsiderat nici acel factor individual, care pentru un moment — indiferent de condițiunile și cauzele eficiente delinvenței sale — a fost pus în conflict cu societatea. De aci, necesitatea pentru aceasta de a proceda în astfel de împrejurări, în astfel de mod, ca măsurile de epurațiune să nu dăuneze nici colectivității și nici individului cărui trebuie a se aplica: toate acestea vor trebui să îmbrățișeze în sfera lor de acțiune și influență pe ambele elemente.

Represive sau preventive, măsurile luate nu trebuie să fie considerate ca sancțiuni propriu zise; acestea nu sunt, nu pot fi, decât consecința legală a faptului antisocial comis, dar trebuind cu toate acestea să păstreze caracterul etic social din care izvorăște și care îi formează și rațiunea de a fi.

Atunci când penaliștii moderni, după ce au dezvoltat și amplificat teoria antropologică a școalei pozitive, pe lângă fapta antisocială — considerată în elementele ei materiale de săvârșire și consecințele pe cari le poate avea pentru ordinea și siguranța publică, și morală, ca etică socială —

cu o egală preocupare, dacă nu și mai mult chiar, a luat în studiu factorul antisocial — individul — a cărei delinvență a examinat-o sub toate raporturile de geneză și de afinitate, începând cu cele de natură subiectivă proprii structurii psihice și intelectuale ale acestuia, continuând cu acele de ordin bio-fiziologic, și stabilind un raport de contingente a ajuns la „sustitutivale penale“ preconizate de Enrico Ferri.

Odată fixat fiind acest cerc de interes social și individual al preocupărilor penaliștilor moderni, s'a ajuns la stabilirea unor criterii cu autoritate de doctrină, criterii cari guvernează cea mai principală parte a dreptului penal represiv, aceea a penologiei.

Da; e ușor de a aplica o pedeapsă, mai ales când judecătorului, pe lângă circumstanțele de fapt ale infracțiunii, mai stau la îndemână și textele legii. Cu toate acestea, câte fapte, câte împrejurări în strânsă legătură cu infracțiunea, sunt a se examina, și încă din acelea pe cari legiuitorul represiv, cu toată prevederea sa, nu le-a putut menționa în dispozițiunile legale pe cari le-a luat atunci când a fost vorba la stabilirea criteriului în virtutea căruia să se ajungă la măsurarea gravității pedepsei; în scopul ca aceasta să se adapteze, să fie în raport cu gradul de perversitate al delinvențului precum și cu prejudiciul adus ordinii și moralei publice.

Considerate fiind aceste criterii cari stau la bază măsurii gravității sancțiunilor cari urmează a se aplica delinvențului, va trebui să alegem de cele mai multe ori, cari din aceste circumstanțe sunt sau pot fi determinate: acele de ordin obiectiv și proprii infracțiunii, sau acele de ordin subiectiv și proprii delinvențului.

Indiferent de principiile întemeiate și dezvoltate de curentele cari s'au afirmat în dezvoltarea științei penologiei, principiul formulat de Garraud trebuie să fie luat în considerație. Astfel, când acesta împune ca un postulat principiul, că pedeapsa trebuie să fie de așa natură ca să contribuie la amendarea delinvențului, a pus în discuție — poate pentru prima dată în mod temeinic — chestiunea „capacității de adaptare a delinvențului la mediul social“. Nu este însă atât de concis și nu precizează — conform acestui principiu etic social — cari sunt elementele determinante cari să ducă pe judecătorul penal la stabilirea unei pedepse conforme acestui criteriu.

È un fapt necontestat că infracțiunea — ori care ar fi natura ei — are un element component obiectiv, care se referă la însăși materialitatea faptului comis — ca execuție și elemente componente — precum și la caracterul legal al său: conține însă și un element subiectiv care se referă la chiar persoana și personalitatea delinvențului, din care se poate stabili gradul de perversitate, deci de nocivitate, al acestuia; precum și indiciul după care s'ar putea constata posibilitatea de amendare și gradul său de asimilabilitate cu mediul social.

Cu toate acestea, pentru stabilirea gradului de nocivitate a delinvențului deci și inadaptibilitatea lui cu mediul social, nu va trebui să ne mărginim la examinarea numai în mod unilateral, unele din aceste elemente constitutive necesare ale delictului; din contra va trebui să avem în considerație întregul complex de fapte și împrejurări cari au promovat, dacă nu au dus la chiar comiterea lui: în tot cazul, toate aceste considerațiuni prezintă o importanță egală din punctul de vedere al dreptului represiv. Mai mult, se poate stabili chiar că unele se coordonează cu celelalte și din coroborarea lor se pot și mai bine examina și determina caracterul antisocial al infracțiunii.

Astfel mobilul și scopul infracțiunii examinate fiind cu valoarea economică a obiectului acesteia, valoare pe care o prezintă în raport cu destinația și utilajul său precum și destinația patrimonială care i se dă, oferă posibilitatea judecătorului de a stabili gravitatea faptei delictuoase considerată atât din punctul de vedere al prejudiciului material patrimonial individual cât și caracterul său antisocial, după cum interesează și ordinea și siguranța publică. Prin aceasta se va putea stabili temibilitatea pe care o inspiră delinvențului, pentru că nu este tot una a comite un furt de pasări, și anume chiar în circumstanțe de fapt cari ar duce la calificarea de furt calificat sau cu efracție, cu furtul — comis în aceleași condițiuni de fapt — având însă ca obiect bunuri de valoare patrimonială mai mare cum ar fi bijuterii, bani sau altele de natura acestora. Dacă la comiterea primei infracțiuni, persoana vătămatului nu este prin nimic — în majoritatea cazurilor — pentru motivul că aceste bunuri nu sunt în imediata apropiere a sa și deci posibilitatea de opunere nu este frecventă, nu tot astfel se prezintă cazul cu cea de a doua infracțiune: toate aceste bunuri sunt în nemijlocita apropiere a vătămatului, astfel că delinvențului va trebui să întrebuițeze de cele mai multe ori trucuri, șiretenii sau chiar și violență. Iată cum în acest caz și siguranța publică este interesată prin turburarea cauzată de actul temerar al delinvențului.

Dar această agravantă sau atenuare, după cum se prezintă cazul în speță în mod concret, pentru una sau cealaltă infracțiune, se împune în mod implicit atențiunii judecătorului prin chiar natura intimă a obiectului infracțiunii; imputabilitatea și gradul de culpabilitate și deci de responsabilitate a delinvențului va fi luată în considerație — pe lângă celelalte circumstanțe de ordin obiectiv și subiectiv cari au existat la comiterea infracțiunii — și în raport direct cu aceasta.

Condușe fiind de acest principiu, unele legiuiri penale — atât în ce privește calificarea infracțiunii cât și a infractorului precum și stabilirea sancțiunilor cari trebuie a fi aplicate — au prevăzut texte speciale: astfel a procedat legiuitorul represiv român prin art. 309 C. P. când a stabilit care este sancțiunea care trebuie a fi aplicată de-

liquentului pentru furtul de pasări, animale mai mici precum și alte lucruri de mică importanță economică. De aci se poate stabili că și obiectul infracțiunii are un rol precumpănitor în sfera de preocupări a științei penale represive, a penologiei.

În adevăr, pentru ca obiectul infracțiunii să poată constitui un elemente constitutiv al acesteia, va trebui (obiectul) să reprezinte o valoare juridică penală, adică să poată duce la cauzarea unei daune materiale sau morale: valoarea venală a obiectului infracțiunii nu este un criteriu suficient pentru ca prin acesta să ducă la existența infracțiunii.

Analizând — sub imperiul acestui principiu elaborat de către doctrina penală modernă — dispozițiunile aflate în C. P. din Ardeal, vom constata că — afară de unele dispozițiuni speciale prevăzute în codul contravențional (leg. LIV/1879) nicăeri nu se face o astfel de precizare pe care o face legiuitorul român, după cum am văzut în textul sus amintit pe care l'am luat ca simplă exemplificare. Urmând același procedeu, constatăm că la același Cap. — furtul — toate dispozițiunile speciale prevăzute în art. 333 și urm. C. P. Trans. caracterizarea și calificarea acestei infracțiuni nu se face decât numai conform art. 48 Nov. P. 1908, 49 idem, și art. 336 și 348 C. P. Trans. Toate aceste calificări sunt determinate de circumstanțe — elemente de fapt — cari îngrădesc și promovează săvârșirea furtului calificat, și constituie o agravantă legală pe care a prevăzut-o și stabilit legiuitorul acestui cod.

Față de aceste circumstanțe, cari sunt tot atâtea elemente constitutive ale infracțiunii furt, privită fiind sub tot atâtea calificări, sancțiunile; acestea sunt niște norme tip și nu pot fi acomodate însă nici cu gravitatea faptului săvârșit și nici cu gradul de temibilitate și deci de delinvență a infractorului.

Pedeapsa prevăzută pentru fiecare calificare a acestei infracțiuni, prin natura, calitatea — durata — ei precum și prin regimul cerut pentru fiecare gen de pedeapsă în parte, prejudiciul care i se împune infractorului, de multe ori, va fi în disproporție cu gradul lui de imputabilitate și responsabilitate. În acest caz o asemenea sancțiune poate fi exemplară ce e drept, pentru că va exercita o influență preventivă pentru acei membrii ai organismului social cari vor fi tentați să comită infracțiuni: are însă un caracter accentuat represiv și eminent eliminat pentru infractor și prin aceasta deprimant, fără a reuși să producă un efect salutar moralizator de reformare sau amendare. Probe? Doctrina prin exemplificările pe cari le face, precum și statisticele sunt foarte eloquente atunci când ne arată că în legislațiunile unde se aplică pedeapsa capitală, delinvența nu este și nu a fost prin nimic atenuată. Că în privința aceasta sunt a se considera cauze, altele decât gravitatea sancțiunilor, este foarte adevărat; nu-i mai puțin adevărat însă, că privită fiind

chestiunea delinvenței, din punctul de vedere al recidivei, rezultatul este că pedeapsa prea gravă are mai mult un efect deprimant, descurajator și termină prin a aduce declasarea condamnatului.

Astfel, pentru a fi în teza de față, aplicând unui infractor culpabil pentru comiterea unor reiterate furturi de pasări calificate conform art. 336 p. 3 C. P. Trans. și art. 49 Nov. P. 1908, pedeapsa prevăzută de acest din urmă text de lege, bine înțeles în cazul când nu există și nu concură nici una din circumstanțele prevăzute de art. 91 sau 92 C. P. Trans. adică temnița grea pe timp de 5 ani; și considerând că în conformitate cu dispozițiunile art. 22 al. II. C. P. Trans. durata cea mai scurtă a acestei pedepse este de 2 ani, însemnată a se inflige unui astfel de delinvențiu o pedeapsă prea mare și cu totul disproporționată față de gravitatea materială a faptului comis, precum și față de prejudiciul material și moral care rezultă din acesta.

Spiritul de apreciere al delinvențiuului va cântări și va aprecia tot acest complex de contingente, va avea loc în acest spirit, revoltat de inechitatea de care s'a făcut vinovată societatea față de dânsul, un proces de sentiment de revoltă, care va fi suficient — afară de influențele mijloacelor la cari va fi supus la închisoare — să-l pervertească și mai mult, și nu va întârzia să-i imprime stigmatul de declasat al societății. Iată deci poate una din cauzele recidive care se va observa și se observă la delinvenții primari după o primă a lor condamnare. Unde este în acest caz respectat principiul individualizării pedepsei, principiu preconizat de toată știința penală represivă și pus în discuțiune de Garraud? Iată cari sunt consecințele fatale unui astfel de sistem de pedeapsă care a determinat pe principalii penaliști moderni să preconizeze că pedeapsa nu trebuie să aibă un caracter expiatoriu, să fie proporțională nu numai cu gravitatea faptei delictuoase comisă ci și cu temibilitatea infractorului și cu posibilitatea de adaptare a acestuia la mediul social. Sancțiunile cari trebuie să fie aplicate delinvențiuului, nu trebuie să fie considerate ca pedepse propriu zise, ci numai ca un fel de avertisment, ca măsură de a-l pune în situația să aprecieze, să i să se evidențieze mai bine zis, răul care l'a săvârșit prin fapta sa: numai astfel va putea fi reedificat moralmente și readuce în mijlocul societății ca factor constructiv.

Sunt unii autori penaliști cari caută să afirme că gravitatea obiectivă a pedepsei penale, trebuie să fie în raport direct cu gravitatea obiectivă a infracțiunii precum și cu modul acesteia de executare; că toate aceste elemente nu pot forma decât doar un indiciu din care să se poată constata natura periculoasă a delinvențiuului. Fără să contest acest punct de vedere, voi căuta numai, să mai adaug că știută fiind complexitatea cauzelor cari dau naștere și promovează desăvârșirea infracțiunii, elementul material obiectiv are și trebuie să prezinte o importanță tot atât de deter-

minantă pentru stabilirea sancțiunilor, tot așa ca și circumstanțele de ordin subiectiv personale delictului.

Pentru buna armonizare a pedepsei cu rolul ei moral și etic social, doctrina modernă — sub influența școlii eclecticice al cărei protagonist este Garraud — a dat naștere ideii corecționalizării în penal. Indiferent de modul cum se face — legal sau judecătorește — criteriul care se are în vedere spre acest scop nu este decât acel derivat din elementul material al infracțiunii, și care în liniamentele lui generale, este în legătură cu caracterul somatic al delinquentului; totul ne fiind decât manifestarea concretă a acestuia și din care se poate constata natura și gradul, mai pronunțat sau nu, al tendinței sale antisociale. Pe aceste considerațiuni se întemeiază principiul după care se stabilește imputabilitatea și gradul de responsabilitate derivat din aceasta.

Principiile preconizate de doctrină au fost concretizate în texte de lege: s'a ajuns — în ce privește stabilirea tuturor acestor circumstanțe legale sau judecătorești cari influențează și determină gradul de culpabilitate — în a se considera ca punct de plecare, atât împrejurările de fapt în cari s'a comis infracțiunea cât și natura bio-fiziopsiologică a delinquentului: art. 60 C. P. Rom. și art. 89 C. P. Trans. sunt categorice. Legiuitorul din Ardeal a mers mai departe în această privință, și prin dispozițiunile art. 82 C. P. Trans. pune în discuțiune împrejurările de fapt congruente la săvârșirea infracțiunii cari tind la agravarea sau atenuarea imputabilității delinquentului: în acest sistem de aplicarea pedepsei, preocuparea judecătorului trebuie să se circumscrie — în considerațiunile sale — numai în sfera persoanei acestuia, cealaltă circumstanțe fiind date de legiuitor în însăși calificarea faptului penal ce urmează a fi sancționat penalicește.

Nu trebuie să uităm însă că fiecare fapt — cu toată caracteristica delictuală pe care o prezintă — conține și elemente antisociale cari, indiferent de împrejurările sau modul îndeplinirii actelor de execuțiune, pot și sunt de natură să impiezeze în ce privește gradul de imputabilitate a autorului său, tot astfel după cum pot să evidențieze natura sa antisocială; și aceasta indiferent dacă acesta, ca subiect al delictului, a avut sau nu cunoștința de existența acestor elemente.

De altfel este logic și rațional ca toată chestiunea referitoare la imputabilitatea delinquentului să fie în strânsă legătură și chiar în raport de finalitate, cu personalitatea intimă a subiectului activ al infracțiunii, cunoscut fiind că prin art. 16 și 32 Nov. P. 1908 (C. P. Trans.) criteriul personal, care stă la baza imputabilității penale, este, nu liberul arbitru și liberul discernământ al delinquentului, ci dezvoltarea sa morală și intelectuală: numai stabilindu-se existența acestora, se poate aplica sancțiunea. Liberul discernământ pe care îl preconizează legiuitorul represiv român în art. 62 C. P. dacă ar constitui totuși un element

al imputabilității penale, acesta nu-și va avea aplicațiunea decât numai atunci când voința — ca act material, reflex al fenomenelor interne intelectuale și psihice, se manifestă pentru un scop bine determinat, sau în mod spontan; în primul caz, dacă ar fi vorba de liber discernământ; aceasta nu privește decât numai pe delinquent, și anume numai aprecierea pe care putea s'o facă în ce privește valoarea etică-socială a faptei.

În toate aceste cazuri dacă nu există la dispoziția judecătorului una din dispozițiunile art. 57, 58 și art. 62—65 C. P. Rom. sau corelativul acestora în legislația din Ardeal din art. 16, 32 Nov. P. 1908 (C. P. Trans.), art. 76—82 și 88 C. P. Trans. toate referitoare la scuzele legale, precum și art. 59 și 60 C. P. Rom. și corespunzătoarele lor din art. 82—92 C. P. Trans. referitoare la circumstanțele judecătorești, imputabilitatea și deci și responsabilitatea delinquentului nu se va putea stabili — din punctul de vedere al gravității sancțiunilor — în afară de acestea.

În acest caz cum se va putea face aplicațiunea art. 60 Cp. rom. sau a art. 82 Cp. Trans.? Dacă aplicațiunea lor s'ar putea face foarte ușor în mod principial, va fi însă foarte dificil pentru instanța de judecată, când va trebui să procedeze la pronunțarea sancțiunilor ce urmează a se aplica potrivit faptului delictuos. Măsurarea acestor sancțiuni, de atributul judecătorului represiv în acest caz nu va mai putea fi guvernată de cele specificate în art. 91—93 C. P. Trans. sau art. 62 C. P. Rom. ci fiind cazul unei circumstanțe de natură pur judecătorească, urmează în mod necesar ca să fie soluționată potrivit principiilor de drept preconizate de doctrină.

Admițându-se acest punct de vedere, s'ar putea afirma că în acest caz s'ar întrona un arbitraj exagerat al judecătorului în aducerea hotărârilor și deci la pronunțarea sancțiunilor pe cari este chemat să le aplice delinquentului. Răspund: puterea judecătorului este suficient de mare atunci când este chemat să pronunțe sancțiuni, și fără să fie prea mult îngădit în texte de legi, nici odată nu a depășit atribuțiunile pe cari i le dă rolul său de intermediar al legii penale. Pe lângă toate acestea, știința penologiei tinde să determine pe legiuitorul represiv de a acorda posibilitatea judecătorului penal de a aduce sentințe cu dată nedeterminată; și a și reușit în parte în materia infractorilor minori, unde se acordă puterea judecătorului infractorilor minori, de a pronunța educație corectivă fără durată limitată afară de aceia expres prevăzută de lege, și anume până la vârsta de 21 ani.

Nu e mai puțin adevărat că o lege pentru a-și produce efectul pentru care a fost creiată, va trebui să se acomodeze cât mai mult necesităților cari au determinat-o: modul de acomodare depinde numai de acei cari sunt chemați s'o execute precum și de posibilitatea care li se acordă în acest scop.

Ori, o lege represivă, care interesează în atât

de mare grad interesele sociale, atât timp cât nu va fi aplicată în spiritul și conform rațiunii din care și prin care s'a împus, produce consecințe mai rele și duce la anarhie.

Judecătorul însă fiind bine și complect edificat asupra întinderii legeri, și complect identificat cu spiritul acesteia, nu va cădea nici odată într'un arbitraj exagerat și periculos societății.

DEM. TIGOIANU,
magistrat.

Daunele morale în materie de presă

(Art. 39., 50 și 55 din legea XIV. anul 1914)

Art. 39 din legea XIV. anul 1914 asupra presei dă drept lezăturii „ca să ceară în afară de restituirea pagubelor materiale cauzate prin publicațiune prin presă, însă și o satisfacțiune bănească potrivită pentru paguba nematerială adecă morală.”

„Quantumul sumei satisfacțiunii pentru paguba nematerială o stabilește instanța, luând în considerare situația materială a părților interesate.”

„Pretenția de despăgubiri îi compete lezăturii și atunci dacă articolul apărut în presă, nu constituie o infracțiune.”

Prin aceste dispozițiuni legiuitorul a făcut primul pas, încadrând dreptul lezăturii de a cere satisfacțiune pentru pagubele morale.

Această dispozițiune s'a extins prin art. 28 legea XLI. din 1914 (asupra apărării onoarei) și pentru cazurile de calomnie și insultă cari n'au fost comise prin presă, precum și în cazul prevăzut în art. 227 și 229 c. p. drept crimă sau delictul de acuzațiune mincinoasă.

Legea presei din anul 1914 nu dispune asupra restituirei pagubelor materiale, pentru că jurisprudența a stabilit-o, și până atunci, prin urmare satisfacțiunea morală trebuie stabilită și atunci, dacă lezăturul nu cere sau instanța nu stabilește paguba materială. (Curtea de Apel Timișoara S. I. Nr. Pa. 2224—1930 din 2 Oct. 1930).

Legea presei garantează restituirea atât a pagubei materiale cât și a (art. 39) pagubei morale, deci acțiune de despăgubire se poate intenta pentru ori ce prejudiciu ce nu are contravaloare materială; sau a cărei contravaloare nu se poate măsura în bani.

PREJUDICIUL MORAL

Prejudiciul se poate cauza prin faptul delictuos al publicațiunii sau fără aceasta.

Legea presei admite în ambele aceste două cazuri despăgubiri morale, pentru că din punctul de vedere al pretențiunilor de drept civil a părții lezate, este indiferent, dacă publicațiunea cauzatoare de pagube și scrisă cu rea credință sau din neglijență numai, exhaustiază sau nu elementele delictului de calomnie, ori insultă, — sau se cuprinde numai între limitele publicațiunii așa zise

mincinoase, cari încă nu pot fi pedepsite penalmente.

Partea lezată în orice caz are dreptul a pretinde o apărare de drept civil, cerând ajutorul justiției.

Astfel fiind, despăgubirea morală se poate baza nu numai pe prejudicii provenite din scrierea faptelor, ci și pentru reflexii, deducțiuni, comentarii, scrise cu posibilitatea de a leza etc., dacă aceste sunt proprii a cauza daune.

Dacă publicațiunea prin presă constituie un fapt penal, atunci pentru stabilirea despăgubirei civile este competentă instanța penală, care decide în această chestie în sentința penală.

Partea lezată are drept să-și valorifice dreptul său de despăgubire pe cale de procedură civilă dacă:

a) publicațiunea prin presă nu constituie infracțiune, sau

b) articolul publicat în presă constituie infracțiune, însă nu se poate da curs procedurii penale din cauza prescripțiunii (art. 48 legea presei) sau amnistiei (art. 105. pct. 2 c. p.).

Amnistia nu se extinde (art. 119 c. p.) asupra restituirei obiectelor confiscate și asupra remiterii cheltuelilor de procedură și de avocat sau asupra despăgubirei civile ce compete părții lezate.

Prin urmare în sensul legeri presei lezăturul poate primi satisfacțiune pe:

- 1). cale de procedură penală;
- 2). cale de procedură penală și cu despăgubire civilă;
- 3). cale de procedură civilă cu acțiune de despăgubire.

Despăgubirea este interesul exclusiv al lezăturii, deci aceasta se poate stabili numai în urma cererii părții lezate.

STABILIREA DAUNEI

Art. 39 al. II. din legea presei prevede că la stabilirea quantumului sumei de despăgubire morală, se va avea în vedere situațiunea materială a părților interesate.

Că cine sunt părțile interesate într'un proces de presă, și cari pot fi trași la răspundere atât penalmente cât și civilmente rezultă în mod clar din disp. art. 55 și 56 combinat cu art. 40 din legea presei cari dispune că despre termenul debaterii să fie avizați toți aceia, față de cari sentința penală în cadrul aceste legi, ar putea stabili vre-o obligațiune.

Responsabilitatea de presă este graduală și anume: pentru articolul încriminat și publicat într'un ziar periodic răspunde:

- a. autorul (art. 33) în lipsa acestuia;
- b. redactorul responsabil (art. 35) în lipsa acestuia,
- c. editorul (art. 35) și în lipsa acestuia,
- d. proprietarul tipografiei sau litografiei (art. 36), iar dacă articolul încriminat s'a publicat într'un produs de presă neperiodic, atunci răspunde-rea o au;

- a. autorul (art. 33) în lipsa acestuia;
- b. editorul (art. 34) în lipsa acestuia,
- c. proprietarul tipografiei sau litrografiei (art. 36).

Părțile interesate, (ca redactorul responsabil, editorul și proprietarul tipografiei, — dacă persoana autorului e cunoscută și numai el singur e pus sub acuză), fiind avizate despre termenele fixate, pot să se prezinte la desbaterea principală personal sau prin procurator, unde în apărarea intereselor lor pot lua cuvântul, mai de parte pot uza de același remediu procesual ca și inculpații.

CINE SUNT PĂRȚILE INTERESATE

Astfel fiind e evident că în proces de presă — dacă articolul încriminat s'a publicat într'un produs de presă periodic, părțile interesate sunt de o parte *lezatul* care a suferit dauna morală, — iar de altă parte *autorul* care a scris articolul încriminat (art. 40) sau în lipsa acestuia, *redactorul responsabil* (art. 34), *editorul* care a răspândit ziarul sau publicațiunea și *proprietarul tipografiei* unde s'a tipărit articolul încriminat.

Este evident că prejudiciul cauzat lezăturii provine din voința colectivă și exclusivă a autorului sau redactorului responsabil, — a editorului și a tipografului.

Nici unul dintre ei n'ar fi putut cauza prejudiciul comis fără ajutorul și colaborarea celorlalți.

Căci prejudiciul moral cauzat, nu constă în simplul fapt că autorul a scris un articol neadevărat sau injurios, sau acest articol a fost tipărit și multiplicat în tipografie, — ci acest articol tipărit devine cauzator de daune morale sau materiale numai atunci, dacă a fost dat publicității, dacă se răspândește în public.

Prin urmare dacă răspândirea articolului încriminat nu s'ar fi făcut prin ajutorul editorului, atunci activitatea autorului și a tipografului ar deveni de minimă importanță sau nici nu s'ar fi putut săvârși infracțiunea penală, sau cauza în primul rând prin publicitate prejudiciul moral.

Astfel fiind, la stabilirea quantumului despăgubirii civile trebuie luată în considerare starea materială nu numai a lezăturii, ci în primul rând a aceluia, cu a căror concurs și activitate colectivă s'a produs infracțiunea sau s'a cauzat prejudiciul moral.

REPARAREA PREJUDICIULUI

Este normă generală de drept civil și penal că fiecare om care a cauzat altuia cu știința, voința, neglijența sau imprudența sa, un prejudiciu, este obligat ca să repare prejudiciul cauzat. (art. 1295, 1325 și 1330 c. c. a. — art. 998-1000 c. c. rom. art. 36 c. p. rom.; art. 292 și 311 c. p. ard.).

Răspunderea faptuitorilor infracțiunii, sau a prejudiciului, este colectivă și solidară, deci pentru repararea prejudiciului cauzat se va aprecia atât gradul lor proporțional de vinovăție cât și starea lor materială.

Nu se pot nega că în cazul de răspândirea unui ziar periodic care a publicat un articol delicțios, — din venitul și câștigul produs prin răspândirea — a beneficiat în primul rând editorul, care din beneficiul realizat plătește atât pe autorul articolului încriminat sau pe redactorul responsabil, cât și tipograful.

Cu cât mai bine și într'un stil mai senzational este scris articolul, cu atât mai mult este căutat ziarul respectiv, iar în urma acestui progres editorul beneficiază împreună cu autorul și cu tipograful de un venit ridicat, grație talentului autorului ziarist.

CAȘTIG IMORAL

Că de fapt editorul ziarului și proprietarul tipografiei își bazează activitatea lor pe un câștig material și imoral, necruțând onoarea persoanelor, ci atacând în mod ușuratic și necontrolat tot ce ar fi atrăgător în ochii publicului și propriu a distruge moralul și ordinea în Stat, se poate deduce din următoarele:

Să presupunem că atât editorul, redactorul responsabil cât și tipograful — fiind citați conf. art. 55 din legea presei la desbaterea principală, se vor apăra că articolul încriminat s'a publicat fără știrea lor, și deci n'au avut intenție a leza pe reclamant.

Acest caz e verosimil numai atunci, dacă atât redactorul responsabil, editorul ca și tipograful, în baza răspunderii lor graduale au și controlat produsul lor de presă cel puțin după apariție. Căci dacă din greșeală s'a publicat un articol pe care nu-l însușesc, ci îl desaproabă în întregime, Doune morale în materie de presă —3 atunci au avut posibilitate după apariția ziarului ca în 48 ore să rectifice articolul încriminat, să concedieze pe autorul ziarist, sau să tragă la răspundere pe redactorul responsabil.

În cazul dacă nici rectificarea nu s'a făcut, nici autorul ziarist sau redactorul responsabil n'a fost concediat, pentru publicarea unui articol oprit penalmente, atunci este evident că editorul și tipograful sunt într'o strânsă legătură de afaceri pentru promovarea unui câștig material produs prin orice mod și mijloace.

LIBERTATEA PRESEI

Să nu confundăm libertatea și importanța presei cu activitatea aceluia, cari sub vălul libertății presei, atacă fără vre-o bază și continuă prin atacuri ca să distrugă tot ce e scump pentru oameni muncitori și cinstiți.

Recunoaștem valoarea și necesitatea presei obiective, care luptă, argumentând pentru un scop, un program, o idee, toate acestea însă numai în interesul obștesc și pentru a ridica autoritatea omului, a statului și a instituțiilor cari fac fundamentul societății de azi.

Nu vedem și nu considerăm necesară existența unei prese de bulevard, care trăește și câștigă averi din calomnie și insulte adresate oa-

menilor cinstiți și atunci când aceștia își sacrifică munca și viața lor pentru societatea creatoare.

INSTRUMENT DE RĂZBUNARE

Libertatea presei nu poate să fie un instrument pentru dărâmare liniștei publice, pentru colportarea nihilismului, sau un instrument de răzbanare pentru acei cari nu au nici o bază legală să se adreseze forurilor competente.

IMBOGĂȚIRE PE NEDREPT

Nimeni n'are drept să se îmbogățească în dauna altuia, deci e evident că editorul unui ziar periodic împreună cu proprietarul tipografiei răspund colectiv pentru despăgubiri civile cauzate în urma unui produs de presă, iar starea materială a acestora trebuie luată în considerare de instanță la stabilirea quantumului daunei morale, cerută de lezatul reclamant.

Că punctul nostru de vedere este juridic și logic, rezultă și din art. 26 al. III din Constituție care prevede că proprietarul publicațiilor periodice în toate cazurile este solidar răspunzător de plata despăgubirilor civile cu autorul, directorul sau redactorul.

Dacă s'ar avea în vedere situația materială numai a lezăturii și a autorului articolului incriminat, *atunci s'ar naște o stare injustă și inechitabilă*, în dauna intereselor lezăturii pentru că proprietarii ziarelor și a tipografiei, îmbogățiți prin editarea unui ziar de scandal — ar putea să angajeze ca autor un individ sărac, fără avere, a cărui situație materială nu ar fi proprie pentru a da o satisfacțiune morală în raport cu gravitatea articolului incriminat.

Or, știut este că pedeapsa penală aplicată față de autor fără de a se stabili despăgubiri civile nu atinge situația materială a editorului și a tipografiei, și atunci acestora s'a creiat o situație favorabilă de câștig pe nedrept.

Nu este admisibil ca să fie tolerată îmbogățirea pe nedrept a proprietarilor de ziare și tipografie, cari în dauna lezăturilor prin infracțiuni evidente își îmbunătățesc starea lor de avere și de câștig.

ÎNCASAREA DESPĂGUBIRILOR STABILITE

În ce privește încasarea despăgubirii civile (art. 39) și a cheltuelilor stabilite într'o sentință, — legiuitorul prin art. 40 legea presei, a dispus că acele să fie încasate în primul rând dela persoana condamnată sau obligată.

Intrucât amenda, cheltuelile penale și despăgubirea civilă nu s'ar putea încasa dela persoana condamnată sau obligată, suma stabilită se va încasa dela editor întrucât nici aceasta n'ar fi posibilă, atunci se va încasa dela proprietarul tipografiei sau litografiei.

Legea presei în această dispozițiune este foarte clară și precisă.

E vorba despre executarea unei hotărâri defi-

nitive, în care autorul a fost condamnat să plătească despăgubiri civile.

Dacă în cursul executării suma stabilită nu s'ar putea încasa (în întregime) dela cel condamnat sau cel obligat, atunci în mod continuativ, instanța competentă pentru ordonarea execuției silite va ordona încasarea dela editor.

În cazul dacă suma stabilită nu s'ar putea încasa (în întregime) nici dela editorul ziarului, atunci se va ordona încasarea ei dela proprietarul tipografiei sau litografiei.

Această încasare graduală trebuie ordonată de instanța competentă pentru ordonarea execuției silite, întrucât deși editorul și proprietarul tipografiei n'au fost obligați prin sentința de fond a instanței de judecată, totuși în sensul art. 55 legea presei fiind avizați despre termenele de judecată, au avut posibilitatea să se apere, nefăcând aceasta, omisiunea lor este egală cu recunoașterea tacită.

DREPT DE REGRES ÎN CAZ DE PLATĂ

Dar în acest caz atât editorul cât și proprietarul tipografiei au drept de regres față de cel condamnat (autor) sau în locul căruia au plătit despăgubirea civilă și cheltuelile.

Nu trebuie confundată graduația prev. în art. 40 legea presei pentru încasarea sumei despăgubirii (care a fost stabilită prin sentință definitivă și cu graduațiile prevăzute în art. 33-36 legea presei cari se referă numai la stabilirea sistemului gradual de responsabilitate penală și de presă.

Deci dacă pentru un delict publicat într'un ziar periodic se pot chema în judecată și au responsabilitatea de presă: autorul, redactorul responsabil, editorul și prop. tipografiei, după judecarea cauzei de fond și pe baza sentinței definitive și executorie responsabilitatea pentru încasarea sumei de despăgubire civilă o au: condamnatul sau cel obligat, editorul și în fine proprietarul tipografiei sau litografiei.

PRECĂDERE PENTRU JUDECARE

În cauzele de presă — procedura penală trebuie efectuată cu precădere (art. 51 legea presei), căci lezatul numai atunci va primi o satisfacțiune adevărată, dacă i se va da posibilitate ca să arate urgent netemeinicia afirmațiilor cuprinse în articolul incriminat.

E dureros că de multeori autorii articolelor calomnioase nu au curaj să răspundă înaintea instanțelor judecătorești, ci neprezentându-se la desbaterea principală — dau motiv la amânarea judecății.

În aceste cazuri instanța trebuie să ordone aducerea acuzatului cu mandat, — iar martorii absenți să fie pedepsiți conf. art. 194. prp. ard.

REPRIMAREA INFRACTIUNILOR DE PRESĂ

O mână de fier și o severitate legală este necesară pentru reprimarea infracțiunilor comise prin presă, — pentru că este știut că în halul de azi al spiritelor omenеști atățate, am ajuns numai în urma atacurilor subversive ale ziarelor de scandal, în fața cărora nu există nici o autoritate, nici țară, nici lege.

PRESCRIPTIUNE

Urgența pentru terminarea procedurii se bazează și pe disp. art. 40 al III, legea presei, care prevede că: „creanțele izvorând din răspunderea pentru pagube, atât în cazul art. 39 cât și în cazul art. prezent se prescriu în trei ani socotiți dela sfârșitul anului în care a apărut publicațiunea prin presă.”

Astfel fiind terminarea urgentă a unui proces de presă depinde în primul rând dela președintele completului de judecată care dacă nu va lua la timp măsurile necesare, devine, fără voia sa, ajutorul inculpatului, tărăgănând procedura de reprimare.

CHELTUELI DE PROCEDURĂ

Din art. 39 legea presei rezultă că suma satisfacțiunii pentru dauna morală o va stabili instanța prin apreciere, luând în considerare toate împrejurările și îndeosebi situația materială a părților interesate.

Vasăzică instanța de judecată e suverană în stabilirea quantumului sumei de despăgubire morală. Nu este legată la suma pretinsă de lezat, având deplină putere ca să stabilească despăgubirea în proporție deoparte cu situația materială a lezatului, iar de altă parte cu situația materială a autorului, sau a redactorului responsabil, al editorului și al proprietarului tipografiei.

În ce privește temeinicia acțiunii și pretențiunii de despăgubire este suficient dacă instanța de judecată găsește, că partea lezată a suferit prejudiciul moral și drept satisfacțiune a stabilit o sumă corespunzătoare pentru lezat.

Indiferent de quantumul sumei de despăgubire, în sensul art. 479 și 480 prp: trebuie stabilit pentru lezat atât cheltuelile de repr: adv. cât și cheltuelile efective dacă s'a deschis acțiune penală contra inculpatului.

În cazul dacă pretențiunea de despăgubire s'a cerut pe cale de proces civil, atunci în conformitate cu disp. art. 424 și 425 pr: civ. precum și art. 50 legea Acc. Jud. cheltueli de proces trebuie stabilite socotite după suma adjudecată; iar cheltuelile efective (de timbru, taxe) nu pot fi reduse ci trebuie stabilite în favoarea lezatului în măsura în care le-a făcut.

Dr. Carol Nesselrode
judecător consilier

JURISPRUDENTE

DECIZIUNE. Asupra contestației urmăritului Nagy Ludovic repr. prin dr. Iuliu Sinka avocat din Turda contra urmăritorilor Czako Vasile și consoții, Judecătoria respinge contestația.

MOTIVE:

Urmăritul cere anularea procedurii de execuție a portărelului pentru că nu i s'a comunicat decusul de ordonarea execuției și nici avizul premergător predării în posesiune. În privința primului motiv:

După cum se constată din procesul verbal de execuție din 23 Decembrie 1930 continuat la 10 Ianuarie 1931, cum și din cuprinsul cererii de față, urmăritul nu domiciliază în comuna Petreștii de Jos unde s'a efectuat execuția, ci domiciliază în Cluj.

Astfel îndeplinirea execuției trebuie făcută conform art. 25 ultimul alineat din Legea LX:1881, iar nu conform art. 24, deci se va omite numirea de curator iar deciziunea de ordonare a execuției, după terminarea execuției se va înmănușa însuși urmăritului.

Conform deciziei din 11 Februarie 1931 dată asupra cererii lui Czako Ladislau, Judecătoria a dispus înmănușarea deciziei de ordonarea execuției în mâna d-lui dr. Iuliu Sinka împuternicitul urmăritului cu depline puteri în această cauză execuțională după cum reiese din procura cu dată de 27 Noembrie 1930, anexată la această contestație; prin această comunicare pe baza articolului de mai sus procedura de execuție este completă și regulată îndeplinită, urmând că urmăritul prin reprezentantul său este în drept să atace deciziunea de ordonare în termen legal socotit dela data când va primi această deciziune.

Intrucât privește motivul urmăritului că nu i s'ar fi comunicat avizul premergător necesar în cazul predării imobilului în posesiune: Acest motiv este nefondat deoarece la dosarul execuțional se află recepisa poștei din 30 Decembrie 1930, prin care se dovedește că urmăritului s'a comunicat cu 10 zile înainte înștiințare despre punerea în posesiune. Art. 221 Legea LX:1881 care se referă la această formalitate nu pretinde pentru valabilitatea execuției ca să se dovedească și primirea înștiințării de către urmărit ci pretinde numai predarea la poștă a înștiințării recomandate cu cel puțin 8 zile înainte de data fixată pentru execuție, care formalitate în speță a fost îndeplinită în termen. Menționează Judecătoria că urmăritorul neavând cunoștință la această dată de 30 Decembrie 1930 despre schimbarea domiciliului urmăritului, a fost în drept și în mod corect a trimis această înștiințare pe adresa domiciliului arătat în actele din proces întocmai după cum se dispune în art. 221 Legea LX:1881, adică în comuna Petreștii de Jos menționată ca domiciliu urmăritului atât în

dosarul de fond cât și în deciziunea de ordonare a execuției. Urmăritorul a luat cunoștință abia la 10 Ianuarie 1931 de schimbarea domiciliului urmăritului, când a trebuit să continue procedura conform art. 25 al. ultim din Legea LX:1881 iar adresa corectă a reprezentantului urmăritului a ajuns la cunoștința Judecătoriei abia la înaintarea acestei contestațiuni când Judecătorii a dispus tot pe baza articolului de mai sus, complectarea procedurii execuționale prin comunicarea deciziunii de ordonarea execuției.

Pentru aceste motive a găsit că execuția este regulat îndeplinită și a hotărât conform dispozitivului.

Turda, la 11 Februarie 1931

(Dec. G. 910—1931.)

Judecător: *Liviu Teclu* m. p.

NOTĂ. Când obiectul execuției este darea în posesiune a vreunui imobil execuția nu se efectuează prin surprindere ci după cum dispune art. 221 al. ultim din Legea LX:1881 „portărele înștiințează despre termenul fixat la fața locului cu cel puțin 8 zile mai înainte pe cel executat sau reprezentantul lui din proces prin scrisoare recomandată adresată la domiciliul arătat în actele din proces.”

Dispoziția art. 221 are evident caracterul unei citații cu deosebire însă că: 1). dovada citării regulate se face prin recepisa de predare la poștă, rămânând urmăritului dreptul să dovedească el că scrisoarea nu i s'a transmis de organele poștei; se face deci o inversare a rolului de probațiune și 2). că citarea nu se poate adresa decât la domiciliul arătat în actele din proces.

Această din urmă deosebire rezultă din dispoziția imperativă a ultimului alineat și din ea rezultă mai de parte consecința foarte importantă că, chiar dacă nepri-mirea înștiințării ar fi dovedită de către urmărit, totuși în cazul când ea a provenit din pricină că urmăritul a părăsit domiciliul arătat în actele din proces, procedura trebuie socotită ca regulat îndeplinită.

Legea execuțională nu a voit ca în această materie să lase loc discuțiilor privitoare la stabilirea în fapt a domiciliului urmăritului discuțiuni cari atrag după sine întârzieri și mulțimi de procedură și de aceia a specificat un singur domiciliu la care se poate face citarea și anume domiciliul arătat în actele din proces. Dacă urmăritul între timp a părăsit acel domiciliu, vine neîndeplinirii procedurii este a urmăritului și el suportă consecințele.

Legiuitorul a fost bine inspirat și prevăzător când a derogat dela normele generale ale citării. În adevăr în materie de execuție datornicul, mai mult ca în orice altă materie, având certitudinea că va suferi îndestularea creditorului, caută fără să aleagă mijloacele să împiedice sal cel puțin să întârzie mersul procedurii și unul din aceste mijloace este schimbarea domiciliului.

Turda 15. II. 1931.

LIVIU TECLU

Judecător la Jud. Mixtă Turda

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

Materie penală. Recurs. Cauze de nulitate. Nedeterminare. (Art. 434 al. 13 pr. pen.) Recursul făcut de un acuzat fără invocarea vreunei cauze de nulitate ci numai pe motivul că nu este vinovat, urmează a fi respins ca nedeterminat, în conformitate cu dispozițiunile art. 434 al. 13 pr. penală.

CURTEA: Asupra recursului declarat de acuzatul Ioan Pleșca contra sentinței Nr. P. III 2168/5/928 din 30 Noembrie 1928 a Curții de Apel Cluj secția III, prin care confirmându-se sentința Nr. P. 118/927 a Tribunalului Cluj s. I recurentul a rămas condamnat la 1 lună închisoare corecțională pe baza art. 311 p. l. 302 al. 1 p. l. 92 cod pen.

Având în vedere că acuzatul a declarat recurs oral pe motiv că nu este vinovat, că formulând și motive scrise recurentul invocă cauzele de nulitate prevăzute de art. 384 p. 5. 9. proc. pen.

Considerând că întrucât se constată că motivele scrise au fost depuse peste termenul de 8 zile prevăzut de art. 388 proc. pen. aplicabil conform art. 21 n. p. p. și în materie de recurs în casație, motivele scrise urmează a fi înlăturate din discuțiune, fiind tardive.

Că odată înlăturate motivele scrise, recursul făcut de acuzat fără invocare vreunei cauze de nulitate, pe motivul că nu este vinovat urmează a fi respins ca nedeterminat, în conformitate cu dispozițiunile art. 434 al. 13 pr. penală.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul.

(Căs. II. Nr. 1952 din 14 Martie 1929.)

x x x

Vătămări corporale cari au provocat moartea. Obligațiunile impuse omorătorului față de văduva și copiii mortului. Art. 1327 c. c. austriac.

Potrivit dispozițiilor par. 1327 c. c. a. dacă din vătămare corporală rezultă moartea, trebuie să se restituie nu numai toate cheltuielile, dar încă să se întoarcă văduvei și copiilor ucisului toate cele ce au pierdut ei prin aceasta.

Din acest text de lege nu rezultă că văduva și copiii ucisului, au dreptul numai la întreținere din partea omorătorului, de unde ar urma ca dacă întreținerea există din averea lăsată de defunct sau altă avere, ucigașul să fie dispensat de alte daune, ci din dispozițiile precise ale acestui text de lege, rezultă că văduva și copii trebuie să fie despăgubiți de tot ce au pierdut prin moartea susținătorului lor.

În speță Curtea de Apel însăși a stabilit că dela moartea soțului veniturile averii sale imobiliare s'au diminuat și a stabilit că această diminuare se datorește însuși faptului dispariției celui care administra averea, căci soția rămasă singură nu poate lucra moșia în aceleași bune condițiuni ca decedatul său soț, de unele rezultă pierderi în această avere, pe care pârătul conform par. 1327 era obligat să le restituie familiei.

Aşa fiind în mod greşit şi cu violarea dispoziţiunilor par. 1327 c. c. a. Curtea de apel a stabilit în drept că numai în cazul când familia ucisului ar fi fost lipsită de întreţinere, pârătul ar fi putut fi obligat la aceasta, căci faţă de dispoziţiunile suscitaturii text de lege el este obligat la restituirea tuturor pierderilor rezultate din moartea soţului ucis de dânsul.

(Cas. I. dec. 381 din 7 Februarie 1930.)

X X X

Faliment. Curator falimentar. Onorariu. Verificarea tuturor pretenţiunilor indicate în notă. Art. 103 din legea falimentului ardelean. Interpretare. Conform art. 103 din legea falimentului, în vigoare în Ardeal, instanţele de judecată sunt datoare ca să examineze punct cu punct toate taxele şi cheltuielile pretinse de curatorul masei falimentului, fiind obligate ca să le reducă, dacă le găsec prea urcate, întrucât curatorul nu poate să solicite decât numai acele cheltuieli, cari au fost făcute evident în interesul masei falimentului şi care să reprezinte într'adevăr atât răsplata serviciilor sale, cât şi rezultatul serviciilor pe care el le-a făcut în mod efectiv prin însărcinarea ce a primit.

Motive şi considerente:

Asupra motivelor de recurs:

„Violarea legii privitoare la suportarea cheltuielilor de judecată. Nemotivare.

În mod greşit s'a stabilit de Curtea de Apel că serviciile curatorului erau motivate şi necesare interesului reclamantului, cerând acestuia o muncă intelectuală intensă, cât şi o cunoştinţă specială. Această stabilire este în contradicere crasă cu conţinutul actelor aflătoare la dosar. Nu se poate considera munca curatorului ca motivată şi necesară, întrucât hotărîrea prin care s'a ordonat falimentul a fost atacată imediat după deschirerea falimentului prin recurs, şi astfel curatorul, pe lângă dezvoltarea îngrijirii cerută de lege, trebuia să-şi suspende activitatea sau cel puţin să o restrângă la o măsură inevitabil necesară până la rezolvarea recursului. Dar abstrăgându-se de aceasta din nota de cheltuieli a curatorului — ce, în întregul înţeles al cuvântului nu se prezintă ca o notă de activitate, ci ca o motivare îndelungată a fiecărui pas, — aşa că se poate constata cu uşurinţă, că curatorul n'a dezvoltat nici o muncă în fond, ce s'ar putea califica ca o activitate juridică, neajungând încă falimentul în epoca în care curatorul ar fi putut să dezvolte o muncă juridică, prevăzută în legea falimentului, şi activitatea sa era restrânsă la descoperirea şi inventarizarea masei, în care privinţă, adică în ce priveşte calitatea unei astfel de munci, chiar când Curtea de Apel şi-a pronunţat părerea sa prin decisul aflător la dosar cu Nr. 4249/927, reducând onorariul notarului public dela suma de 129.943 lei la suma de 26.268 lei şi calificând natura muncii prestate, aşa că nu poate fi îndoios că acordarea onorariului trebuie să fie recunoaşterea unei prestaţiuni, săvârşite în anumit timp cu dezvoltarea

unei activităţi intelectuale, ori în cazul de faţă această muncă n'a constatat din altceva, decât din cercetarea cărţilor funduare, spre a stabili numărul cărţii funduare şi numerii topografici ai imobilului şi de a trece aceste date în inventar, muncă ce nu reclamă o intensă energie intelectuală, nici timp îndelungat pentru executarea ei.

Curtea de Apel, în aceeaşi chestie a pronunţat două diferite păreri, calificând aceeaşi muncă odată din punct de vedere al notarului public ca o muncă care nu reclamă o intensă energie intelectuală, altădată prin decisul atacat ca o muncă care a reclamat o activitate intelectuală intensă şi o cunoştinţă specială.

Curtea de Apel de fel nu s'a conformat instrucţiunilor cuprinse în deciziune de casare, în ce priveşte motivarea hotărîrei, nearătând nici acum considerentele deciziunii şi elementele pe baza cărora a găsit justificat quantumul cheltuielilor. Prin simpla constatare că valoarea litigiului este de 10.000.000 lei şi că curatorul a dezvoltat o activitate intelectuală intensă, Curtea de Apel n'a satisfăcut încă somaţiunea şi n'a arătat elementele de apreciere pe cari s'a sprijinit la acordarea onorariului. Motivarea are chemarea să o liniştească cu posibilitate şi partea care a pierdut procesul şi să le invoace toate considerentele cari au influenţat-o judecătoria la aducerea hotărîrei sale. Curtea nu face menţiune nici cu un cuvânt, care dintre lucrările prestate formează o activitate intelectuală şi intensă. Nici n'ar fi putut să arate astfel de activităţi, întrucât — precum am arătat mai sus — curatorul, în urma ridicării momentane a falimentului, nici nu avea posibilitatea să dezvolte vreo activitate juridică prevăzută în legea falimentului, să susţină interesele masei falimentare cu ocaziunea desbaterei pentru verificarea creanţelor, să pună în curgere procese atacare şi să procedă la valorizarea masei, etc.

Admiţând în fine, ceiace însă o contest, că valoarea masei s'ar putea considera ca obiectul litigiului, cu eroare grosieră s'a evaluat această masă la sumă de 10.000.000 lei, neluându-se în considerare pasivele însemnate ce au întrecut cu mult valoarea activelor. Pasivele nefiind încă constatate în decursul falimentului, ridicându-se aceasta încă înaintea termenului fixat pentru anunţarea creanţelor, la stabilirea onorariului curatorului, nu s'ar fi putut trece peste această împrejurare, şi în această direcţie Curtea de Apel a comis o omisiune esenţială.

Având în vedere că prin deciziunea Curţii de Casaţie Secţia III-a cu Nr. 354 din 28. Februarie 1929, Curtea de Apel din Timişoara a fost obligată ca să motiveze pe ce anume elemente s'a bazat pentru a stabili quantumul onorariului, ce a acordat curatorului masei falimentului, întrucât numita instanţă s'a mărginit în mod cu totul vag să spună că suma acordată este justă; fără însă ca să observe că valoarea creanţei reclamate era de 23.771 lei şi fără ca să-şi sprijine această parte a hotărîrei pe vre-o examinare a da-

telor și cifrelor prezentate de curatorul masei falimentului, pentru ca acesta să-și poată justifica pretențiunile sale de onorariu și cheltueli;

Considerând că în urma acestei casări, deși Curtea de Apel a fost obligată ca să-și motiveze hotărîrea cu privire la onorariul convenit numitului curator, totuși ulterior prin deciziunea Nr. C. II. 1458/929, Curtea de Apel reeditând aceeași motivare vagă din deciziunea anterioară casată, a omis din nou să motiveze și să examineze fiecare punct din cererea de onorariu și cheltueli a curatorului, întrucât și de această dată Curtea de Apel s'a mărginit în mod cu totul generic să spună că suma cerută de curatorului falimentului este justă, pentru că serviciile sale au durat mai mult timp, cerând o muncă intelectuală intensă cât și cunoștințe speciale, fără însă nici măcar ca o aparență de motivare, să precizeze câte zile de serviciu a prestat curatorul și cari au fost acele excepționale cunoștințe de specialitate, pentru ca numitul curator să merite onorariul de 200.000 lei, în raport cu valoarea creanței reclamate;

Considerând că, potrivit dispozițiilor art. 103 din legea falimentului, aplicabilă în Transilvania, instanțele de judecată sunt datoare ca să examineze punct cu punct toate taxele și cheltuelile pretinse de curatorul masei falimentului, fiind obligate ca să le reducă, dacă le găsesc prea urcate, întrucât curatorul nu poate să solicite decât numai acele cheltueli, cari au fost făcute în mod evident în interesul masei falimentului și care să reprezinte într'adevăr atât resplata ostensibililor sale, cât și rezultatul serviciilor pe care el le-a făcut în mod efectiv prin însărcinarea ce a primit;

Considerând că, în conformitate atât cu dispozițiile art. 543 alin. III proc. civ. ard., cât și cu dispozițiile art. 54 alin. I din legea Curții de Casație, deciziunile Inaltei Curți sunt obligatorii pentru instanțele de fond, cari sunt totdeauna datoare ca să se conforme în totul punctului de vedere arătat de Curtea de Casație, sub sancțiunea prescrișă în caz de neconformare de alin 2 al art. 54;

Considerând însă că, întrucât în speță Curtea de Apel nu a procedat precum s'a arătat mai sus la stabilirea cheltuelilor de judecată și nu a satisfăcut încă până acum dispozițiile deciziunii acestei Inalte Curți cu Nr. 354/929, a comis o nemotivare și o violare a art. 543 din proc. civilă ard. precum și o violare a art. 54 din legea Curții de Casație, așa că recursul fiind fondat, câtă a fi admis, urmând ca procesul să fie trimis Curții de Apel spre o nouă judecată, conform normelor arătate mai sus, sub sancțiunea art. 54 alin. II al legii Curții de Casație, în caz de neconformare.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul.
(Cas. III, 811/930.)

X X X

Inzestrarea copiilor. (Necesitatea unui act scris. Ordonanța 4.420/918. Interpretarea și aplicarea ei. Potrivit paragr. I (din) ordonanța Nr. 4420/918,

aplicabilă în Ardeal, înstrăinarea unui imobil, pentru a fi valabilă, trebuie constatată prin act scris. În sensul acestei ordonanțe, concepută în termeni generali, urmează a se înțelege orice înstrăinare de imobile: vânzare, schimb, donațiune și chiar inzestrare, deoarece și în acest caz nu este vorba decât tot de o înstrăinare sau transferare de drepturi imobiliare. Imprejurarea, că art. 1220 cod. civ. austriac obligă pe părinți la inzestrarea copiilor, nu modifică întru nimic sistemul de probațiune al acestui fel de înstrăinare, ci el rămâne tot sub regimul ordonanței mai sus citate, ai cărei termeni generici nu se pretează la nici-o distincțiune.

Considerentele deciziei:

Asupra recursului de față:

Având în vedere că recurenții Nicolae Morar senior, și soția sa născută Ana Ciulei, au intentat acțiune în contra intimaiilor Nicolae Morar junior și a soției sale, născută Maria Stroian, spre a fi aceștia obligați să le recunoască dreptul de proprietate asupra unui imobil anume determinat, cerând în același timp evacuarea și predarea posesiunii acestui imobil; că, în sprijinul cererii lor, au invocat notarea în cartea funduară a dreptului lor de proprietate și au susținut că, pe acest teren, dânsii au construit o casă, din care au îngăduit părinților, după căsătoria lor, să folosească provizoriu câteva încăperi, cum și o parte din grădină; că, însă, intimaiii, pe lângă că s'au purtat ingrat, mai voiesc să prefacă în drept de proprietate ceea ce au obținut numai cu titlu precar;

Că, intimatul Nicolae Morar junior, la rândul său, a intentat o acțiune contra recurenților, cerând să se constate că imobilul în discuțiune i-a fost constituit zestre de către dânsii, cari sunt părinții săi, și, în consecință, a cerut ca ei să fie obligați, a-i preda act pentru intabularea dreptului său de proprietate, dobândit pe această cale;

Având în vedere că Tribunalul, conexând ambele acțiuni, a admis pe aceea a recurenților, stabilind în fapt că dânsii au făcut dovada că sunt proprietari tabulari; că, acțiunea intimatului Tribunalul a respins-o, pe considerațiunea că inzestrarea imobiliară ce dânsul o invoacă ca titlu consecutiv al dreptului său de proprietate, fiind o înstrăinare, nu poate fi valabilă, potrivit ordonanței Nr. 4420—918 a guvernului Ungar, menținută încă în Ardeal, decât dacă ar fi constatată prin act scris; astfel că inzestrarea verbală invocată de intimat, nu poate constitui niciun drept pentru deținerea imobilului de către dânsul și soția sa;

Având în vedere că, Curtea de Apel Brașov, judecând prin decizia atacată cu prezentul recurs, apelurile îndreptate de ambele părți în contra sentinței primei instanțe, a reformat-o în totul și, admitând acțiunea intimatului, i-o obligat pe recurenți a-i elibera actul de intabulare;

Că, pentru a decide astfel, Curtea de fond, întemeindu-se pe depunerile martorilor, constată în fapt inzestrarea verbală invocată de intimat; că — motivează această instanță, — transmisii-

nea proprietăților imobiliare pe cale de înzestrare, din partea părinților, cum este cazul din speță, nu cade sub prevederile ordonanței Nr. 4420—918, întrucât această transmisiune are loc în îndeplinirea unei obligațiuni legale, — aceea a căpătuirii copiilor, — așa: că în speță, înzestrarea verbală, urmată de predarea efectivă a imobilelor, este valabilă;

Având în vedere că reclamantii principali, atacând cu recurs această decizie a Curții din Brașov, au formulat patru motive de casare; că, motivele I și III au fost respinse de Inalta Curte, prin decizia din 13 Februarie 1930, iar complexul de divergență de astăzi este chemat a se pronunța asupra motivelor II și IV de casare.

Văzând motivul IV de casare, astfel formulat:

IV. „Trebuie subliniat că toate instanțele, chiar și onor. Curte de Casație, s'au pronunțat că înzestrarea cu avere imobilă, fără act scris, nu este valabilă.

Așa și este. O serie de jurisprudențe am de pus și am invocat în cursul procesului.

Ordonanța Nr. 4420—918 este declarată de Inalta Curte de Casație ca în vigoare. Această ordonanță prevede că orice transferare de imobil, ca să fie valabilă, trebuie consemnată într'un document scris. La expresiunea de transferare nu se specifică titlul, nici raportul personal. În consecință, prin orice transferare se înțelege; vânzare, schimb, înzestrare, etc.

Greșit și eronat se stabilește de onor. Curte că această ordonanță nu are aplicațiune. Onor. Curte a găsit în „Jurisprudența Generală“ o decizie numai atât cât citează textual pe pag. 4-a a sentinței, fără a vedea situația de fapt, fără a vedea motivarea, a tras-o în cauza noastră pe acel calapod.

Ori, este imposibil ca o conversațiune să fie înzestrare, precario să fie predare, tardiv cu titlu de dotă.“

Având în vedere paragr. I din ordonanța Nr. 4420—918, după care, pentru valabilitatea actului juridic, prin care se înstrăinează imobilele, este necesar ca acest act să fie redactat în scris;

Considerând că, în sensul ordonanței, actul juridic este actul convențional referitor la înstrăinarea imobilelor; că, convenția de înzestrare încheiată între părinte și copil, constituie un act juridic în înțelesul ordonanței și, ca atare, atunci când se referă la imobil, este necesar să fie cuprinsă în scris, pentru că în acest caz, înzestratul își derivă dreptul său asupra imobilului din această învoială, survenită cu ocazia căsătoriei și în scopul înzestrării;

Că, nu se poate obiecta că art. 1220 cod. civ. austriac, obligând pe părinți la înzestrarea copiilor, ca atare înzestrarea ar fi îndeplinirea unei obligațiuni legale și nu rezultatul unui act de voință, singurele cari cad sub prevederile ordonanței, pentru că, pe lângă că legea nu conferă copilului decât un drept de creanță, de a fi în-

zestrat din averea părinților, iar nicidecum un drept de proprietate asupra imobilelor părintelui înzestrător, dar tot legea prevede ca înzestrarea să se facă potrivit aerei părinților, putând, la caz de refuz, sau pentru complectare, să-i acționeze în judecată, încât, în atari împrejurări, rezultă clar că, fără a înceta să fie obligație legală „in concreto“, însă, adică traducerea în fapt a acestei obligațiuni, este un act convențional și de voință, care, ca atare, intră în prevederile ordonanței;

Că, prin urmare, atunci când înzestrarea are de obiect imobile, această înzestrare, spre a fi valabilă, trebuie să fie cuprinsă, în act scris;

Că, de altminteri, dacă ordonanța cere act scris în caz de înstrăinare de imobile, ea a făcut aceasta în scop de ocrotire, spre a evita un consimțământ pripit și necugetat, așa că și din acest punct de vedere nu se vede nici o rațiune de a face distincție între înzestrare și alte acte juridice; ca: vânzarea, schimbul, la care acest rezultat conduce și terminii generici ai ordonanței, care nu fac nici o distincțiune;

Că, astfel fiind, prezentul motiv de casare devenind fondat, recursul se admite pe temeiul lui, fără a se mai discuta motivul II, el referindu-se la fondul procesului;

Că, prin admiterea acestui recurs, Curtea statuând în fond, urmează că pe temeiul principiilor mai sus expuse, să admită acțiunea intentată la Tribunal de N. Morar senior și soția sa, obligându-l pe intimatul N. Morar junior și pe soția lui să evacueze și să retrocedeze imobilele în discuțiune, iar acțiunea lui N. Morar junior să o respingă ca nefondată, obligându-l totodată la 20.000 lei speze pentru toate trei instanțele.

Pentru aceste motive, Curtea admite acțiunea. (Cas. I, Nr. 1586/930.)

x x x

Funcționar comunal. Ardeal. Înaintare în grad sub regimul. Statului funcț. publici. Aplicarea legii de unificare administrativă. Abrogarea normativului consiliului dirigent. Prin art 70 din legea statutului funcționarilor publici, abrogându-se orice legi, regulamente și dispoziții privitoare la pozițiunea funcționarilor administrativi, implicit au fost abrogate și normativele Consiliului dirigent privitoare la numirea, înaintarea și încadrarea funcționarilor publici. Conform art. 34 din statut, funcțiunile administrative din serviciile exterioare și administrațiile locale, vor fi reglementate prin legile de organizare ale fiecărei autorități; astfel fiind, funcțiunile administrative comunale cad sub regimul legii de unificare administrativă, ale cărei dispozițiuni, în ce privește gradele și salarizarea, le sunt aplicabile.

Considerentele deciziei:

Având în vedere că prin motivele de casare dezvoltate azi în instanță, recurenta Prefectura județului Arad se plânge de violare art. 34 și 70 din legea pentru statutul funcționarilor publici, susținând că normativul Consiliului Dirigent fiind

abrogat prin legea statutului, Curtea de Apel a dat o hotărâre casabilă, când a decis că normativul menționat este în vigoare și sub regimul acestui statut;

Având în vedere că prin deciziunea Nr. C. 468/5/929, atacată cu recurs, Curtea de Apel Timișoara admitând acțiunea în contencios intentată de Aron Petruțiu, contra deciziunii Prefecturii județului Arad Nr. 43714/929, dată în executarea deciziunii Ministerului de Interne Nr. 1770 din 1928, declară ca ilegală și în consecință anulează această deciziune și obligă numita Prefectură să restituie reclamantului toate sumele de bani reținute din salariul său în baza acestei deciziuni;

Având în vedere că legea pentru statutul funcționarilor publici, prin art. 70 abrogând orice legi, regulamente și dispoziții de orice natură din întreg teritoriul României, contrare prezentului statut, la punerea sa în aplicare, implicit au fost abrogate și dispozițiunile normativului Consiliului Dirigent, în ce privește numirea, înaintarea și încadrarea funcționarilor publici, ca fiind contrare statutului;

Având în vedere că prin art. 34 din această lege, legiuitorul reglementează numai gradele funcționarilor din administrațiile centrale, iar funcțiunile administrative din serviciile exterioare și administrațiile locale vor fi determinate prin legile de organizare ale fiecărei autorități, căutându-se pe cât posibil să se asimileze cu cele fixate pentru administrațiile centrale;

Considerând că în asemenea situațiune, reclamantului în calitate de funcționar comunal, urmează să i se aplice dispozițiunile legii pentru unificarea administrativă, care prin art. 386 alin. 2 prevede că salariile, gradele și asimilările notariilor, sub-prefecților, pretorilor și celorlalți funcționari comunali și județeni, se vor fixa prin legea generală de organizarea salariilor. Până atunci sunt cele actuale;

Considerând că, din dispozițiunile acestui text, rezultă în mod neîndoios că, până când legea de organizarea salariilor, va fixa unor astfel de funcționari alte grade de salarizare, ei rămân cu gradele actuale, fără a li se putea acorda alte grade mai mari;

Considerând că, față de aceste principii de drept și întrucât este necontestat în speță că reclamantul este funcționar comunal și că legea de organizare a salariilor n'a intrat încă în vigoare, în asemenea situațiune de drept și de fapt, reclamantul nu avea dreptul de a fi avansat în alt grad de salarizare decât cel avut, așa că în mod legal Ministerul de Interne, nu a aprobat avansarea numitului și Prefectura județului Arad cu drept cuvânt, prin deciziunea Nr. 43714/929, a dispus restituirea diferenței de salar încasată pe baza avansării anulate ca ilegală de Minister;

Astfel fiind, Curtea de Apel numai cu violarea textelor de lege sus menționate a anulat deciziunea Prefecturii județului Arad Nr. 43714/929, așa că motivul de casare este fondat și în conse-

cință recursul cată a fi admis, iar în fond a se respinge acțiunea ca nefondată, întrucât precum s'a arătat mai sus, reclamantul nu avea dreptul să fie avansat în grad și prin consecință nici la retribuițiunea corespunzătoare acestui grad.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul. (Cas. III, Dec. Nr. 565 din 3 April 1930.)

INFORMAȚIUNI

COLECȚIA OFICIALĂ de legi și regulamente (art. 37 din Constituție). A apărut la *Ministerul Justiției*: 1923, Legi și regulamente 120 lei; 1924, Legi și regulamente 180 lei; 1925 Legi și regulamente 250 lei. *La Consiliul Legislativ (str. Luterană 21)*: 1926 Legi 150 lei; 1926 Regulamente 180 lei; 1927 Legi 150 lei; 1927 Regulamente 150 lei; 1928 Legi 180 lei; 1928 Regulamente 150 lei; 1929 Legi A. 180 lei; 1929 Legi B. 180 lei; 1929 Regulamente 150 lei; 1930 Legi A. 200 lei. Volumele se expediază la primirea recipisei administrației financiare prin care se constată că costul a fost făcut venit al art. 107 din bugetul de venituri al Statului pe exercițiul 1931.

JUDECĂTORIA MIXTĂ LUGOJ

No. 334—1931.

DECIZIUNE

La cererea lui Ioan Wenzel loc. Lugoj, în virtutea art. 750 din legea I: 1911, instanța pornește procedura, emițând publicațiunea, pentru anularea următorului document, despre care se afirmă că s'ar fi pierdut „Documentul pierdut” Libel de depunere eliberat de sucursala Băncii Săvească (Băncile Unite a Banatului) filiala Lugoj, de sub Nr. 994 folio 237/II în valoare de 26.219 lei, sumă depusă și acc.

Deci instanța invită pe posesorul documentului amintit, ca în termen de un an dela inserarea a treia a publicațiunei în Ardealul Juridic Cluj, să prezinte documentul la instanță, pentru că în caz contrariu, instanța îl va declara nul, dacă petiționarul va cere aceasta din nou și termenul de mai sus arătat va fi expirat.

Totodată, la cererea petiționarului, instanța ordonă firmei: Băncile Unite Bănățene S. A. Lugoj, ca în baza documentului să nu mai presteze nimic până la alt ordin judecătoresc; o face atentă că prin consemnarea judecătorească își poate îndeplini obligațiunea.

Instanța afișează această publicațiune pe tabla publicațiunilor până la expirarea termenului de publicare, și o înmânează petiționarului, invitându-l s'o insereze de trei ori în Ardealul Juridic Cluj, apoi în ziarele Lugosser Zeitung din Lugoj, justificând publicarea cu exemplarele ziarelor, cel mai târziu odată cu înaintarea cererii pentru declararea anulării.

Lugoj, la 17 Februarie 1931.

Dr. Maior m. p. șef-judecător

» FRIGIDAIRE «

**Mai rece ca ghea
Mai eficient ca ghea
Mai sănătos ca gheața**

Frigul pentru nevoile casnice,
comerciale și industriale pro-
dus în mod automat pe cale
electrică. Pentru demonstrații
vă stă cu plăcere la dispoziție

AUTOMECHANICA S. A. CLUJ

**Strada Regina Maria Nr. 10
Calea Dorobanților Nr. 18**

Reprezentanța generală:

Leonida & Co. S. A. din București

„Auto-Mecanica” S. A. Anonimă

Depozit de cauciucuri.
Piese de schimb și accesorii
**Str. Reg. Maria 10
Telefon 2-16 Cluj**

Reprezentanța generală:

Garaje, benzină și ulei.
Atelier de reparații
**Cal. Dorobanților 18.
Telefon 4-89 Cluj**

Leonida & Co. București

Reprezentant al automobilelor

Chevrolet, Cadillac, La Salle, Pontiac și Oakland
renumitele uzini a lui General Motors